



MEMO

Aan : Gemeenteraad Noordoostpolder
Van: : College van burgemeester en wethouders
Datum : 9 mei 2022
Onderwerp : Transformatie sociaal domein: resultaten planbijeenkomsten

Aanleiding

In de rapportages klanttevredenheid planbijeenkomst staan de uitkomsten van de enquête die wordt verzonden aan alle betrokkenen die deelgenomen hebben aan een planbijeenkomst. Naast deze klanttevredenheid over het proces is het van belang om te onderzoeken wat het effect is van een planbijeenkomst op het leven van inwoners met een meervoudige ondersteuningsvraag.

Deze memo start met informatie over de inzet van een planbijeenkomst, daarna een aantal casussen met de positieve effecten op het welbevinden van de inwoner en kosten. Als laatste staat op bladzijde 4 alle informatie over de werkwijze van de procesbegeleiders.

De inzet van een planbijeenkomst heeft een positief effect op de inwoner, zijn omgeving én de kosten

Uiteraard neemt de aandacht voor het maken van een gedragen plan, samen met de inwoner én betrokkenen bij de situatie, meer tijd in beslag dan een bespreking tussen inwoner en een professional over de benodigde inzet. Dit laatste is een snelle manier van plannen maken.

Het kost echter veel meer tijd, geld, stress en ontevredenheid op de lange termijn. Dit komt vooral doordat niet alle informatie op tafel komt. Informatie die vaak van groot belang is voor de juiste oplossingsrichting. Ook is de kans veel groter dat er toch vóór de inwoner besloten wordt.

Een gedragen plan is het halve werk en daarmee creëert de inwoner/gezin een stabiele duurzame situatie. Maatschappelijke kosten worden voorkomen, daarbij gaat het niet alleen om euro's. Want een planbijeenkomst zorgt voor:

- versterking van eigenaarschap,
- herstel en opbouw van relaties,
- begrip voor de situatie van de hulpvrager,
- samenredzaamheid van de inwoner en zijn/haar omgeving
- informatie op alle leefgebieden (niet alleen op de ondersteuningsvraag).

En last but not least een

- duurzame en structurele oplossing voor de ondersteuningsvraag.

Deze bijvangst is niet altijd in euro's uit te drukken. Een planbijeenkomst zorgt voor oplossingen die winst opleveren: tijd, geld, geluk en energie. Voor inwoners (jong en oud), professionals, organisaties en overheid.

Onderstaand de uitkomsten van een aantal planbijeenkomsten.

Omschrijving en uitkomsten van een aantal planbijeenkomsten

Overbelaste moeder vraagt om hulp

Er komt een aanvraag binnen voor hulp aan de kinderen omdat moeder het geheel niet meer kan overzien. Door de planbijeenkomst is deze ondersteuningsvraag opgepakt door het familie en vrienden.

Resultaat per jaar:

- Eigen kracht van moeder, familie en vrienden versterkt
- moeder en kinderen hebben Vertrouwen in familie en vrienden
- Hulp aan kinderen door vertrouwde omgeving

Besparing:

Maatwerktraject praktische gezinsondersteuning kost ± € 5.500 per jaar.

Dreigende uithuisplaatsing afgewend

Ouders staan lijnrecht tegenover elkaar, er is geen vertrouwen in elkaar en de situatie dreigt te escaleren tot een uithuisplaatsing. Duidelijk wordt dat ouders geen hulp nodig hebben om hun kinderen op te voeden hebben maar dat er andere problemen zijn zoals schulden, chaos in het huishouden en tegengestelde belangen van ouders. De beide ouders hebben meer dan voldoende opvoedvaardigheden. In meerdere planbijeenkomsten waarin beide ouders, kinderen en hun familie en vrienden aanwezig zijn, is een plan gemaakt waardoor de kinderen thuis kunnen blijven wonen. Ze houden hun vriendjes en kunnen op hun eigen vertrouwde school blijven.

Resultaat:

- Het vertrouwen tussen ouders groeit
- Ouders nemen de regie in de opvoeding van hun kinderen

Besparing per jaar:

- Uithuisplaatsing van 2 kinderen. De kosten voor begeleid wonen zijn ±. € 63.500 per jaar per kind. Dit is exclusief de mogelijk extra kosten door betrokkenheid van de Gecertificeerde Instelling¹ en de eventuele kosten rechtbank en juridische bijstand.

Wat helpt echt?

De inwoner heeft complexe problematiek en heeft een beschikking voor huishoudelijke hulp en voor ambulante begeleiding. Het gaat niet goed en de ambulante begeleider vraagt om een verdubbeling beschikking huishoudelijke hulp. In een planbijeenkomst met inwoner, betrokken professionals en persoonlijk betrokkenen zijn afspraken gemaakt over de afstemming en samenwerking. Het netwerk om de inwoner heen is weer meer betrokken, waardoor de inwoner zich minder alleen voelt.

Resultaat:

- Eigen kracht en zelfvertrouwen van inwoner zijn versterkt
- Herstel relatie inwoner en familie.
- Afgestemde zorg en samenwerking aan de doelen
- Netwerk neemt taken op zich

Besparing per jaar:

- Maatwerk huishoudelijke hulp is niet verdubbeld. De besparing is ± € 4.500 per jaar

Weer samen door één deur

Een psychisch kwetsbare moeder vraagt hulp, haar dochter staat onder toezicht. Moeder en jeugdbeschermer zijn het niet eens. Door de planbijeenkomst is de relatie tussen moeder en jeugdbeschermer hersteld, en ambulante begeleiding voor moeder ingezet.

Resultaat:

- Duidelijke afspraken over de ambulante begeleiding voor moeder
- Duidelijke afspraken tussen moeder en jeugdbeschermer
- Breakdown moeder voorkomen >> wat ook pleegzorgplaatsing voorkomt (want wie zorgt er voor kinderen als moeder opgenomen of dood is?)

Besparing per jaar:

¹ Een gecertificeerde instelling houdt zich bezig met jeugdbescherming en jeugdreclassering. Een gecertificeerde instelling voldoet aan kwaliteitseisen die de overheid hieraan stelt.

- In deze casus is maatwerk ambulante begeleiding ingezet. De kosten die bespaard zijn komen niet ten gunste van de gemeente maar ten gunste van de zorgverzekering.
- Pleegzorg voor kinderen uitgespaard
 - Pleegzorgtarief is 44,04 euro per etmaal, kosten per jaar zijn ± € 16.000 euro per jaar. Dit is exclusief de mogelijk extra kosten door betrokkenheid van de Gecertificeerde Instelling bij een uithuisplaatsing en de eventuele kosten rechtbank en juridische bijstand.

Achter het gedrag... (schuilt een glansrijke toekomst)

Een kwetsbare jongere, op de wachtlijst bij de GGZ, vertoont onaangepast gedrag op school. Hij vreest dat hij van school gestuurd gaat worden. De jongere is intelligent en kan daarom onvoldoende met zijn minderbegaafde ouders in gesprek. In de planbijeenkomst is overbruggingszorg geregeld en overbruggingsbegeleiding op school. Deze jongere is toe geleid naar de beschikbare hulp en steun binnen het onderwijs. Door deze interventie vergroot deze jongere zijn kans op het behalen van een startkwalificatie en daarmee een grotere kans op werk.

Resultaat:

- De jongere is gehoord en heeft het verhaal niet steeds weer hoeven te vertellen
- Het echte probleem, de relatie met ouders m.b.t. intelligentie, werd duidelijk

Besparing:

- Voorkomen voortijdig schoolverlaten; dit is een wettelijke taak van de gemeente
De besparing in euro's is niet vast te stellen wel is duidelijk dat schooluitval is voorkomen: dat betekent geen inzet van leerplicht of RMC² trajectbegeleiding

Is een ondertoezichtstelling de oplossing voor de ondersteuningsvraag van moeder?

Veilig Thuis schakelt de gemeente in na een anonieme melding over zorgen om de kinderen en verwaarlozing huishouden. In deze planbijeenkomst sluiten naast moeder en de kinderen, de professionals van Veilig Thuis, kinderarts en psycholoog en alle betrokkenen bij de kinderen aan. Dus ook degenen die het niet eens zijn met moeder en hun zorgen over de situatie kunnen delen. Veilig Thuis geeft de ondergrens aan waar het plan aan moet voldoen om een ondertoezichtstelling te voorkomen.

Er zijn afspraken gemaakt over wie wat doet wanneer. Zo waren er afspraken om het huis aan kant te maken, een logeerschema voor de kinderen en afspraken over het herstel van de relatie tussen moeder en kinderen. Er kwam een psychologisch onderzoek naar kindfactoren, opvoedondersteuning en ambulante begeleiding.

Resultaat:

- Familie op de hoogte en betrokken
- Moeder heeft weer vertrouwen in zichzelf en in de hulp en steun van familie en vrienden
- Moeder durft weer hulp te vragen

Bespaard:

- Een ondertoezichtstelling. De kosten worden geschat op € 10.000 per jaar. Dit is exclusief de kosten van de rechtbank en juridische bijstand.

² RMC= Regionale Meld en Coördinatiefunctie=voorkomen voortijdig schoolverlaten

Het team procesbegeleiders richt zich op inwoners met meervoudige, complexe problematiek.

Dit team werkt vanuit de filosofie dat verantwoordelijkheid én regie samen zorgen dat inwoners eigenaarschap ervaren.

Juist in deze situaties, waarin zelfstandig functioneren niet vanzelfsprekend is zonder hulp of ondersteuning, is het belangrijk dat mensen zelf de regie over hun leven blijven houden. We moeten voorkomen dat iemand in zo'n situatie zich overgeleverd voelt aan de afwegingen en beslissingen van een toegangsfunctionaris en/of hulpverlener.

Eigen regie gaat verder dan alleen de zorg, het gaat erom dat mensen hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen en dat de zorg daarop aansluit.

Bij eigen regie staat eigenaarschap voorop: ik ben degene die achter het stuur zit. Ook al kan ik niet alles zelf doen, ik heb een bepalende stem in de richting die ik op wil. Mensen ervaren eigen regie als ze de inrichting van hun leven kunnen baseren op eigen waarden en drijfveren, als ze zeggenschap hebben over wat ze doen en wat er met hen gebeurt, als ze daarin optimaal gebruik kunnen maken van hun eigen kracht en ze daarin erkenning en steun ondervinden van hun eigen netwerk.

Het concept eigen regie is belangrijk.

Uit onderzoek blijkt dat mensen beter met tegenslagen kunnen omgaan als zij ervaren dat zij zelf de regie hebben. Daarnaast vermindert het hebben van eigen regie, stress en bevordert het hun welbevinden. Het zelf kunnen voeren van de regie is cruciaal voor de duurzame vergroting van kwaliteit van leven van mensen. Dit geldt voor alle mensen die niet geheel zelfstandig hun leven kunnen leiden. Uitgaan van de eigen regie en keuzes van de inwoner leidt uiteindelijk tot duurzame oplossingen, omdat deze beter passen bij de belevingswereld en omstandigheden van de inwoner. Dat de hulp en ondersteuning is afgestemd op hun vraag en behoeften. Dit sluit aan op de doelen van de transformatie in het sociale domein; namelijk vraaggerichte hulp en zorg, op een efficiënte wijze en op maat geboden.

De procesbegeleiders geven vorm aan deze filosofie door het organiseren van een planbijeenkomst met de inwoner, zijn netwerk en andere betrokkenen, en betrokken professionals. De focus ligt daarbij op eigen kracht oplossingen en/of algemene voorzieningen. Waar nodig kan maatwerk worden ingezet.

Wat is een planbijeenkomst

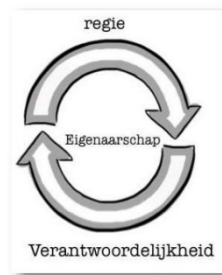
Een planbijeenkomst wordt georganiseerd als er sprake is van meervoudige problematiek. Voorafgaande aan deze bijeenkomst inventariseert de procesbegeleider met de inwoner die een hulpvraag heeft gesteld, wie er allemaal betrokken zijn of zouden moeten worden.

- Wie vinden het belangrijk dat de situatie verbetert?
- Wie hebben last van de situatie?
- Wie zijn er betrokken bij de situatie?
- Wie vinden iets van de situatie?
- Wie zouden er iets van kunnen vinden?
- Wie hebben invloed op de situatie?
- Wie kunnen het plan dwarsbomen?

En ook aan betrokkenen de vraag: Wie zou er nog meer mee moeten denken?

Op de planbijeenkomst is dus altijd de inwoner aanwezig. Uitgenodigd worden (door of namens de inwoner) ook familie, vrienden en andere betrokkenen. Ook worden betrokken hulpverleners uitgenodigd, of bijvoorbeeld Veilig Thuis, als er sprake is van huiselijk geweld.

Een cultuuromslag vergt de nodige uitleg. Daarom bereidt de procesbegeleider de inwoner én alle betrokkenen persoonlijk voor op de planbijeenkomst. Wat betekent



Samen Besluiten? Wat hebben inwoner en betrokkenen nodig om de informatie die van belang is voor de situatie, goed te kunnen inbrengen? Door hier in de voorbereiding aandacht aan te besteden, komt tijdens de planbijeenkomst alle informatie die nodig is voor een goed plan beter tot zijn recht.

De centrale vraag in een planbijeenkomst is altijd: "Wat is ervoor nodig om de situatie te verbeteren?"

In een planbijeenkomst staat de situatie centraal, niet 1 persoon of een gezin. Dit heeft meerdere redenen:

- Wanneer je een persoon centraal stelt, verdwijnt de gelijkwaardigheid. Dan wordt de hoofdpersoon 'hulpbehoevend' en worden de betrokkenen de helpers, de redders.
- Verschillende betrokkenen ervaren de complexe situatie verschillend. De buurman wil geen overlast meer, oma wil dat het goed gaat met de kinderen, ouders willen uit de overleefstand, hulpverlener wil uithuisplaatsing voorkomen.

De **situatie** moet verbeteren, voor alle betrokkenen.

In de planbijeenkomst wordt de situatie besproken: Alle aanwezigen kunnen hun visie op en hun zorgen over de situatie vertellen. Dit proces van inventarisatie is nodig om daarna gezamenlijk te bedenken wat inwoner en betrokkenen zelf kunnen en willen doen en/of er professionele ondersteuning nodig is. Indien nodig geeft een kader stellende partij (bijv. Veilig Thuis of politie) aan waar het plan in ieder geval aan moet voldoen.

Uiteindelijke besluiten alle betrokkenen samen wat er nodig is om de situatie te verbeteren en wat te doen als het niet gaat zoals afgesproken. Een tweede en derde planbijeenkomst behoren zeker tot de mogelijkheden.

De route van besluitvorming en wie er mee besluiten, bepalen de kwaliteit van het plan en de mate waarin het plan gedragen en daarmee uitgevoerd wordt.

Interessante link:

<https://www.eigen-kracht.nl/resultaten/kosten-en-baten/>